

Nacionalinis konkursas „Įvairovės ir žmogaus teisių literatūra vaikams ir paaugliams“

2020 m. švietimo ir kultūros srityse veikianti nevyriausybinė organizacija „Mokyklų tobulinimo centras“ pradėjo įgyvendinti nacionalinį projektą „Skaitmeninė įvairovės literatūros biblioteka Lietuvos mokykloms“. Projekto tikslas – sukurti visoms Lietuvos mokyklos prieinamą internetinę biblioteką, kurioje bus publikuojamos įvairių žanrų knygos (ar jų ištraukos) vaikams ir paaugliams, be kitų temų paliečiančios įvairovės ir žmogaus teisių klausimus. Kiekvienai knygai bus kuriamos mokymo medžiagos, kurias mokytojai galės naudoti dėstydami įvairius mokymo dalykus – literatūrą, istoriją, etiką, geografiją, etc. Tokiu būdu siekiame skatinti skaitymo kultūrą mokykloje, prisidėti prie edukacijos žmogaus teisių tema formaliajame švietime, o svarbiausia – padėti jauniems pasaulio tyrinėtojams rasti atsakymus į sudėtingus klausimus, pažinti save ir suprasti pasaulio įvairovę.

Biblioteką sudarys klasikinės ir šiuolaikinės literatūros kūriniai (ar jų ištraukos). Didžioji dalis – Lietuvoje jau išleistos knygos. Tačiau vienas mūsų tikslų – skatinti vaikams ir paaugliams skirtos įvairovės ir žmogaus teisių temas tyrinėjiančios kokybiškos literatūros leidybą, todėl kasmet biblioteką sieksime papildyti specialiai jai Lietuvos autorių sukurtais ar verstinais užsienio autorių kūriniais.

Bibliotekos ištekliai Lietuvos ugdymo įstaigoms (darželiams ir mokykloms) bus prieinami nemokamai.

Šiomet skelbiame pirmą konkursą „Įvairovės ir žmogaus teisių literatūra vaikams ir paaugliams“. Konkurse kviečiame dalyvauti rašytojus ir iliustruotojus (ar jų duetus), kuriančius ar ketinančius kurti vaikams / paaugliams. Šių metų konkurso tema stereotipų apie senatvę ir amžizmo (*ageism*) kultūros dekonstravimas. Konkursui pateiktus darbus vertins komisija, kurią sudaro vaikų literatūros specialistė Eglė Baliutavičiūtė, dailėtyrininkė, Vilniaus dailės akademijos Dailėtyros instituto vyresnioji mokslo darbuotoja dr. Jolita Liškevičienė, lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas Alius Avčininkas, programos „Renkuosi mokytį“ vadovė Agnė Motiejūnė, lygių galimybių ekspertė Skaidrilė Grigaitė-Mockevičienė, literatūros pažinimo programos „Vaikų žemė“ vadovas Justinas Vancevičius.

Projektas „Skaitmeninė įvairovės literatūros biblioteka Lietuvos mokykloms“ ir šis konkursas finansuojamas iš EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų.

Konkurso nuostatai

1. Konkursas organizuojamas aukštos meninės vertės knygai, skirtai 11–12 metų skaitytojams, sukurti. Knygos forma – literatūros kūrinys be iliustracijų, iliustruotas kūrinys (įskaitant komiksus) ar paveikslėlių knyga. Iliustruotiems kūriniais teikiamas prioritetas.

2. Konkursas organizuojamas dviem etapais:

- a) Iki kovo 29 d. kviečiame teikti išplėstinius būsimo kūrinio pristatymus, kuriuose būtų aprašyta istorija, pristatyti personažai, pateiktas temos atskleidimo pagrindimas. Aprašymai turėtų būti iki keturių A4 puslapių ir gali būti pateikti drauge su vizualizacijomis. Priimamos tik naujos, iki šiol neskelbtos kūrinių idėjos. Teikiamų pristatymų skaičius neribojamas. Išplėstinius pristatymus *word* formatu kviečiame siųsti adresu labas@vaikuzeme.lt Drauge su pristatymu autorius (ar autoriai) pateikia šią informaciją: vardas, pavardė, slapyvardis, elektroninis paštas, telefono numeris, trumpas autoriaus (-ių) prisistatymas. Iš pateiktų pristatymų komisija iki balandžio 2 d. atrinks 5 (penkis) idėjas, kurių autorius pakvies kurti pilnos apimties knygas. Knygos apimtis – 1 autorinis lankas (40 000 spaudos ženklų su tarpais).
- b) Atrinkti autoriai sukurtas knygas turės pateikti iki rugpjūčio 2 d. Iki rugpjūčio 23 d. komisija atrinks knygą-laimėtoją, kuri, po literatūrinio ir kalbos redaktorių komentarų bei kitų parengiamųjų darbų, bus skelbiama įvairovės bibliotekoje.

3. Kūrinio tema – stereotipų apie senatvę ir amžizmo (ageism) kultūros dekonstravimas. Ieškome istorijų, kurios paneigtų išankstines nuostatas ar neigiamas socialines normas apie vyresnio – „kitokio“ - amžiaus žmones. Kūriniuose gali būti kalbama tiek apie diskriminaciją amžiaus pagrindu (darbe, švietime, ekonomikoje, medijose, sveikatos apsaugoje ar kt. gyvenimo srityse) bei jos daromą žalą, tiek ieškoma pozityvių pavyzdžių, kuriais paneigiami nusistovėję mitai apie vyresnio amžiaus žmones kaip „naštą visuomenei“ ir pabrėžiamas jų prisidėjimas prie visuomenės gerovės. Taip pat atkreiptinas dėmesys į jauno žmogaus patirtį bei pasaulėvoką: kūrinys turėtų sudaryti sąlygas skaitytojui pažinti save, tapatintis su istorijos veikėjais bei padėti keisti neigiamas nuostatas ir elgesį vyresnių žmonių atžvilgiu.

4. Konkursui pateikti išplėstiniai idėjų pristatymai ar antrame etape sukurti kūriniai lieka autoriaus (ių) nuosavybe, kuria jis, konkursui pasibaigus (t.y. ne anksčiau 2021 m.

rugpjūčio 23 d.), gali disponuoti savo nuožiūra. Su konkursą laimėjusiu autoriumi (-iais) pasirašoma sutartis, kurioje aptariamos kūrinio intelektualinės ir turtinės teisės ir jų naudojimas. Neatrinktų išplėstinių pristatymų ir pagrindinio prizo nelaimėjusių knygų komisija nekommentuoja.

5. Konkurso dalyvis, pateikdamas kūrinį konkursui, patvirtina, kad kūrinio autorinių teisių (turtinės autoriaus teisės ir asmeninės neturtinės autoriaus teisės) nuosavybė priklauso jam ir nepažeis jokių tretiesiems asmenims priklausančių turtinių ir / ar asmeninių neturtinių teisių ar jau sudarytos sutarties. Konkurso dalyvis atsako į trečiųjų asmenų pretenzijas dėl intelektualinės nuosavybės pažeidimo ir sutinka kompensuoti konkurso organizatoriui bet kokius galimus nuostolius, kuriuos konkurso organizatorius patirtų dėl trečiųjų asmenų pareiktų pretenzijų dėl kūrinio autorystės ir kitų nuosavybės santykių pažeidimo.

6. Informacija apie konkursą ir konkurso taisyklės skelbiamos viešai organizatorių interneto svetainėse www.mtc.lt ir www.vaikuzeme.lt

7. Konkurse dalyvauti ir prizą laimėti gali tik vyresni nei 18 metų fiziniai asmenys.

8. Konkurso dalyvis, pateikdamas kūrinį, patvirtina, kad sutinka su šio konkurso taisyklėmis. Organizatorius neatsako už tai, jeigu konkurso dalyvis nesilaiko šių taisyklių.

9. Konkurso dalyvis (-iai) turi teisę kreiptis į organizatorių ir atšaukti savo dalyvavimą tik pirmame konkurso etape (vertinant išplėstinius aprašymus). Prašymą dėl dalyvavimo atšaukimo konkurso dalyvis (-iai) teikia raštu elektroniniu paštu labas@vaikuzeme.lt. Gavę prašymą konkurso organizatoriai autoriaus (-ių) išplėstinio aprašymo nebevertina. Į antrą etapą atrinkti autoriai savo dalyvavimą gali atšaukti tik esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

10. Pretenzijos dėl konkurso organizavimo ir eigos pateikiamos raštiškai organizatoriui VŠĮ „Mokyklų tobulinimo centras“ el. paštu labas@vaikuzeme.lt ne vėliau kaip iki 2021 m. rugsėjo 6 d. Pretenzijoje išdėstomos visos aplinkybės, pridedami šias aplinkybes pagrindžiantys dokumentai ar jų tinkamai patvirtintos kopijos. Po 2021 m. rugsėjo 6 d. gautos pretenzijos nebus nagrinėjamos. Organizatorius nagrinėja pretenzijas ir pateikia raštiškus atsakymus per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo pretenzijos gavimo dienos. Jeigu organizatorius pretenzijas laiko pagrįstomis, savo atsakyme nurodo pretenzijos patenkinimo tvarką ir terminus.

Vertinimas ir apdovanojimai

11. Remiantis šių Nuostatų 2 punktu, Konkursui pateiktus išplėstinius kūrinio aprašymus, o vėliau ir baigtus kūrinius vertina nepriklausomų ekspertų ir organizatoriaus atstovų komisija, kurią sudaro vaikų literatūros, švietimo ir žmogaus teisių ekspertai.
12. Geriausiu pripažintas kūrinys išleidžiamas elektronine forma ir skelbiamas Skaitmeninėje įvairovės bibliotekoje. Su autoriumi (-iais) pasirašoma leidybos sutartis, kurioje aptariamos knygos turtinių teisių panaudojimo sąlygos.
13. Geriausio kūrinio autoriui (rašytojai/ui) skiriamas 1500 (vieno tūkstančio penkių šimtų) eurų prizas. Norėdami paskatinti teikti jau iliustruotas istorijas, 1500 (vieno tūkstančio penkių šimtų) eurų prizą teiksime ir dailininkui, jei geriausia pripažinta istorija bus konkursui pateikta su iliustracijomis.
14. Kitų keturių knygų-finalininkų autoriams organizatoriai gali siūlyti galimybę išleisti jų kūrinių Skaitmeninėje įvairovės bibliotekoje.
15. Pagrindinio prizo laimėtojas skelbiamas 2021 m. rugpjūčio 30 d. organizatorių internetinėse svetainėse www.mtc.lt ir www.vaikuzeme.lt ir informuojamas asmeniškai elektroniniu paštu.
16. Neatsiradus temą ir adresatą atitinkančių įdomių ir aukštos meninės vertės kūrinių, komisijos ir konkursą rengiančios organizacijos sprendimu, laimėtojas gali būti neskelbiamas. Tokiu atveju piniginis prizas nėra skiriamas.
17. Konkursą laimėjęs autorius (-iai) įsipareigoja bendradarbiauti su organizatoriais, esant poreikiui atsižvelgdamas (-i) į komentarus ir rekomendacijas pataisyti kūrinių.
18. Daugiau informacijos apie konkursą teiraukitės elektroniniu paštu labas@vaikuzeme.lt arba telefonu 861626966